

19. november 2021
J.nr. 2021 - 7853

Til Folketinget – Skatteudvalget

Hermed sendes endeligt svar på spørgsmål nr. 729 af 4. oktober 2021 (alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Ole Birk Olesen (LA).

Morten Bødskov

/ Jacob Vastrup

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for den samlede samfundsøkonomiske effekt ved indførsel af afgifter på nikotinposer, som foreslået i det lovforslag, der netop er sendt i høring, jf. SAU alm. del – bilag 327, sammenholdt med den forventede substitution ved afgifter på nikotinprodukter i forhold til tobaksprodukter, opbremsning i den aktuelle forskydning fra røgtobak til nikotinprodukter, det forventede provenu med afgiftens indførsel og det store milliardbeløb sundhedsbudgettet hvert år belastet med som følge af rygning?

Svar

Den samlede virkning på samfundsøkonomien ved indførsel af en afgift kan opdeles på forbrugsforvridning, grænsehandelsforvridning, arbejdsudbudsforvridning og ændringerne i den eksterne omkostning (eksternaliteten). En afgift medfører samlet set en samfundsøkonomisk gevinst, såfremt de derved afledte forvridninger er mindre end reduktionen i de eksterne omkostninger.

I det følgende skønnes over virkningerne ved indførsel af en afgift på nikotinprodukter på 5,5 øre pr. mg nikotin. Der er afrundet til nærmeste 5 mio. kr.

Forbrugsforvridningen afspejler, at den enkelte forbruger ændrer sin forbrugssammensætning i forhold til en situation uden afgift. Den vare, der pålægges afgift, bliver relativt dyrere i forhold til andre varer og tjenester, og derved skifter noget af forbruget væk fra den pågældende vare. Forbrugsforvridningen i 2025 ved indførsel af en afgift på nikotinprodukter skønnes med betydelig usikkerhed til ca. -10 mio. kr.

Grænsehandelsforvridningen afspejler, at grænsehandel betyder, at danske forbrugere betaler afgift og moms i udlandet fremfor i Danmark og samtidig har ekstra omkostninger i form af fx tidsforbrug og transportudgifter forbundet med grænsehandlen. Grænsehandelsforvridningen i 2025 ved indførsel af en afgift på nikotinprodukter skønnes med betydelig usikkerhed til ca. -25 mio. kr.

Arbejdsudbudsforvridningen afspejler, at afgiften på marginalen gør det relativt billigere at holde fri, hvilket reducerer arbejdsbuddet (substitutionseffekt). Det bemærkes, at ved beregning af samfundsøkonomi anvendes den kompenserede arbejdsudbudseffekt, hvorimod den ukompenserede arbejdsudbudseffekt anvendes ved provenuberegninger. Den kompenserede arbejdsudbudseffekt indebærer, at forbrugeren kompenseres for belastningen fra afgiften, hvormed der kun indgår den afledte effekt på arbejdsudbuddet som følge af ændringen i forbrugssammensætningen. Arbejdsudbudsforvridningen ved indførsel af en afgift på nikotinprodukter skønnes til ca. 0 mio. kr.

Eksternaliteten afspejler, at forbruget af en vare kan indebære eksterne omkostninger, som ikke bæres af forbrugeren selv. Det gælder fx øgede omkostninger i sundhedsvæsenet, øgede udgifter til dagpenge mv. i forbindelse med sygdom, lavere skatteindtægter knyttet til helbredsbedingede lavere arbejdsindkomst osv. Nikotin er afhængighedsskabende og sundhedsskadeligt. Der kan dog ikke skønnes over eksternaliteten, da der ikke er kendskab til opgørelser af eksterne omkostninger ved forbrug af nikotin. Det er

beregningsteknisk forudsat, at en mindre del af forbruget af nikotinposer skifter til cigaretter, hvilket isoleret set indebærer en negativ eksternalitet.

Det kan bemærkes, at ovenstående skøn er baseret på samme underliggende skøn og beregningsforudsætninger, som ligger til grund for den skønnede provenueffekt, idet der ved provenuberegning dog anvendes den ukompenserede arbejdsudbudseffekt. Indførsel af en afgift på nikotinprodukter på 5,5 øre pr. mg nikotin skønnes med betydelig usikkerhed at medføre et umiddelbart provenu på ca. 160 mio. kr. og et provenu efter tilbageløb og adfærd på ca. 130 mio. kr. (2021-niveau) i 2025.